

УДК 633.15:581.522.4

Н. М. РУДАВСЬКА, Ю. С. ТКАЧУК, Р. М. ГУК, О. Б. КАЛАГУРКА, наукові співробітники

Я. Я. ГАВРИЛЯК, фахівець

Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН

вул. Грушевського, 5, с. Оброшино Пустомитівського р-ну

Львівської обл., 81115, e-mail: inagrokarpat@gmail.com

УРОЖАЙНІСТЬ ТА ГОСПОДАРСЬКО ЦІННІ ПОКАЗНИКИ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ ЗАХІДНОГО

Наведено результати випробування нових гібридів кукурудзи різних груп стиглості в умовах Львівської області на сірих лісових поверхнево оглєсних ґрунтах. Встановлено, що найвищу врожайність зерна сформували гібриди ранньостиглої групи (ФАО 150–200) ДН Пивиха 57 та Квітневий 187 МВ.

Ключові слова: кукурудза, гібрид, ФАО, урожай, зерно, вологість.

Кукурудза – одна з найцінніших кормових культур. За врожайністю зерна вона перевищує всі зернові культури. Зерно використовують на продовольчі, технічні і фуражні цілі. За вмістом кормових одиниць зерно кукурудзи переважає овес, ячмінь, жито [1].

Світові площі під цією культурою постійно розширюються. Кукурудза – одна з культур, що найбільш динамічно розвивається і в Україні. Це стосується не лише рекордних площ, що становлять близько 5 млн га, а й рекордної врожайності (більше 6,0 т/га). На

© Рудавська Н. М., Ткачук Ю. С.,

Гук Р. М., Калагурка О. Б., Гавриляк Я. Я., 2015

Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. 2015. Вип. 57.

сьогодні Україна займає 4-те місце в світі та 2-ге місце в Європі за обсягами виробництва та експорту [2]. Найбільші валові збори і найвищу врожайність кукурудзи відзначено в лісостеповій зоні України, де збирають більше половини всього врожаю [3].

В Україні зареєстровано більш ніж 600 гібридів кукурудзи. Впровадження у виробництво нових, більш досконалих гібридів потребує значно менше матеріальних витрат порівняно з інтенсифікацією технології вирощування.

Нові гібриди кукурудзи вдало поєднують високу продуктивність із швидкою віддачею зерном вологи після настання фази повної стиглості, що дозволяє заощаджувати кошти на досушуванні.

Метою наших досліджень було вивчення продуктивності нових гібридів кукурудзи різних груп стиглості селекції Інституту сільського господарства степової зони НААН при вирощуванні в ґрунтово-кліматичних умовах Львівської області.

Згідно з даним завданням у 2014 р. проводили випробування 10 гібридів кукурудзи:

- ранньостиглі (ФАО 150–200): Почаївський 190 МВ, ДН Гарант, ДН Пивиха 57, Квітневий 187 МВ, Візаві;

- середньоранні (ФАО 200–300): Липовець 225 МВ, Оржиця 237 МВ, ДН Галатея 197, Батурин 287 МВ, Вензель.

Польові дослідження проводили на експериментальній базі Інституту сільського господарства Карпатського регіону НААН (відділення “Ставчани”) на сірих лісових поверхнево-оглеєних ґрунтах.

Технологія вирощування гібридів кукурудзи – загальноприйнята для ґрунтово-кліматичних умов зони. Площа посівної ділянки – 39 м², облікової – 25 м². Мінеральні добрива з розрахунку N₉₀P₉₀K₉₀ у формі нітроамофоски вносили під передпосівну культивуацію.

Спосіб сівби широкорядний з шириною міжрядь 70 см за норми висіву: ранньостиглі (ФАО 150–200) – 80 тис. шт./га, середньоранні (ФАО 200–300) – 75 тис. шт./га.

Урожайні дані обробляли методом дисперсійного аналізу за Б. А. Доспеховим [5], фенологічні спостереження проводили за “Методикою проведення експертизи та державного випробування сортів рослин зернових, круп’яних та зернобобових культур” [4].

Погодні умови вегетаційного періоду 2014 р. характеризувалися підвищеною температурою повітря (за винятком червня) та меншою від норми кількістю опадів, що мало значний вплив на формування урожайності гібридів кукурудзи.

Найвищий урожай зерна відзначено в ранньостиглого гібрида ДН Пивиха 57 (8,97 т/га), децю нижчу врожайність сформував гібрид Квітневий 187 МВ (8,62 т/га). Почаївський 190 МВ забезпечив урожай зерна 7,73 т/га, ДН Гарант – 7,23 т/га, Візаві – 7,28 т/га (табл. 1).

1. Урожайність (т/га) і вологість зерна гібридів кукурудзи

Гібрид	Повторення				Серед- не	Воло- гість, %
	I	II	III	IV		
Ранньостиглі (ФАО 150–200)						
Почаївський 190 МВ	7,59	7,67	7,82	7,84	7,73	27,56
ДН Гарант	7,49	7,29	7,11	7,03	7,23	29,18
ДН Пивиха 57	8,24	8,76	9,31	9,57	8,97	25,16
Квітневий 187 МВ	8,54	8,78	8,64	8,52	8,62	28,57
Візаві	7,45	7,29	7,15	7,23	7,28	26,47
Середньоранні (ФАО 200–300)						
Липовець 225 МВ	7,05	7,18	7,23	6,94	7,10	29,62
Оржиця 237 МВ	6,43	6,71	6,55	6,67	6,59	31,82
ДН Галатея 197	6,35	6,59	6,48	6,62	6,51	33,24
Батурина 287 МВ	6,47	6,65	6,49	6,91	6,63	32,19
Вензель	6,49	6,63	6,72	6,32	6,54	33,81

HP₀₅

2,17

У середньоранніх гібридів високу врожайність забезпечили Липовець 225 МВ (7,1 т/га), Батурина 287 МВ (6,63 т/га), меншу – Оржиця 237 МВ (6,59 т/га), ДН Галатея 197 (6,51 т/га), Вензель (6,54 т/га).

Важливими структурними показниками, які характеризують господарсько цінні ознаки гібридів кукурудзи, є довжина качана та маса 1000 зерен.

Довжина качана у ранньостиглих гібридів становила: Почаївський 190 МВ – 18,5 см, ДН Гарант – 20,2 см, ДН Пивиха 57 – 19,2 см, Квітневий 187 МВ – 17,8 см та Візаві – 18,4 см (табл. 2); у середньоранніх гібридів: Липовець 225 МВ – 19,0 см, Оржиця 237 МВ – 18,2 см, ДН Галатея 197 – 20,0 см, Батурина 287 МВ – 19,8 см, Вензель – 19,4 см.

Маса 1000 зерен становила у ранньостиглих гібридів 266–291 г, у середньоранніх – 281–310 г.

2. Структурні показники гібридів кукурудзи

Гібрид	Довжина качана, см	Маса 1000 зерен, г
Ранньостиглі (ФАО 150–200)		
Почаївський 190 МВ	18,5	279
ДН Гарант	20,2	292
ДН Пивиха 57	19,2	266
Квітневий 187 МВ	17,8	291
Візаві	18,4	284
Середньоранні (ФАО 200–300)		
Липовець 225 МВ	19,0	298
Оржиця 237 МВ	18,2	281
ДН Галатея 197	20,0	297
Батурин 287 МВ	19,8	282
Вензель	19,4	310

Висновки. За результатами проведених в умовах Львівської області досліджень встановлено, що найвищу врожайність зерна сформували гібриди ранньостиглої групи (ФАО 150–200) ДН Пивиха 57 та Квітневий 187 МВ – відповідно 8,97 та 8,62 т/га. Врожайність гібридів Почаївський 190 МВ, ДН Гарант, Візаві суттєво не відрізнялася і знаходилася в межах 7,23–7,73 т/га.

У середньоранній групі (ФАО 200–300) найбільша врожайність була у гібрида Липовець 225 МВ (7,1 т/га). Урожайність інших гібридів становила 6,51–6,63 т/га.

Список використаної літератури

1. Лихочвор В. В. Зерновиробництво : навч. посіб. / В. В. Лихочвор, В. Ф. Петриченко, П. В. Іващук. – Львів : Українські технології, 2008. – 624 с.
2. Два чистокровних скакуна в одній стайні // Агрономіка : альманах «Байер КропСайенс»: сучасне сільське господарство. – 2014. – Вип. 1. – С. 14–15.
3. Біологічні особливості та ознаки відмінності кукурудзи / Л. В. Козубенко [та ін.] // Посібник українського хлібороба : наук.-практ. зб. – 2014. – Т. 1 : Кукурудза і сорго. – С. 15.
4. Впровадження сортів кукурудзи // Охорона прав на сорти рослин : офіційний бюлетень : Методика проведення експертизи та державного випробування сортів рослин зернових, круп'яних та зернобобових культур. – 2003. – Вип. 2 (ч. 3). – С. 204–209.

5. Доспехов Б. А. Методика полевого опыта (с основами статистической обработки результатов исследований) / Б. А. Доспехов. – 5-е изд., перераб. и доп. – М. : Агропромиздат, 1985. – 352 с.

Отримано 04.03.2015